עבודת ישראל — חגיגה

(חגיגה דף ט"ו ע"א) זכה צדיק נוטל חלקו וחלק חבירו בג"ע נתחייב רשע נוטל חלקו וחלק חבירו בגיהנם. וצריך להבין מהות התשלומין מדוע יזכה הצדיק בחלק חבירו. ומדוע ילקה הרשע בחלק חבירו הלא כתיב כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ולא יותר. אמנם נקדים מאמר מורנו החסיד הקדוש ז"ל שאמר כשהצדיק מוכיח לרשע ורוצה להחזירו בתשובה א"א שלא יטמא הרשע במחשבתו להצדיק באיזה הרהור קטן באפס מה. וזה היא מחמת התקשרותם באותה שעה שרוצה הצדיק להחזיר הרשע ולקשר בעצמו. והענין נמשל לאדם המטאטא את הרחוב המלולכך מזבל הגם שישמור את בגדיו מאוד לא יחדל מלכלוך וכתם קטן באפס מה והוא מסוג הנמנע. וכן הדבר הזה בדקות ורחניות וכמ"ש לעיל פי' הכתוב טוב מעט לצדיק מה שהטוב הוא בבחי' מעט להצדיק הוא מהמון וכו' שהם גורמים להתיש כח הקדושה ע"י רשעתם ומחשבותם עכ"ל. והנה בוודאי אם הצדיק מתכוון (.) להוכיח את הרשע. בוודאי שאינו נענש על ההרהור שבא לו שנכתם מעונות הרשע כי כלפי שמיא גליא שאינו רוצה בזה כ"א הרשע מחטיאו בהתקשרותו ועתה נדבר מדרך הכסילים והרשעים הגם ששומע איזה תוכחת מוסר מהצדיק ולבו ימס בקרבו מדברי הצדיק ובודאי מתחרט עכ"פ באפס מה על עונותיו כי דברים היוצאים מן הלב נכנסין ללב ואח"כ חוזר לאיסורו וחטאיו ואולתו לא תסור ממנו. ויש רשעים התוהים על הראשונות ושונא את החכם על תוכחתו כי נשבר לבו בקרבו רגע מחמת דברים שקשים כגידין ששמע ממנו. וא"כ בודאי הרשע הזה אינו מקבל שכר על הרהור תשובה שהרהר בעת שמעו תוכחת מוסר מהצדיק כי לא רצה בזה ובפרט כשתוהא על הראשונות ואז המשפט כנוגה יצא ששכר הרהור עבירה הנ"ל שעבר על הצדיק בשעת תוכחתו לרשע על ראש רשע יחול. ובהיפך שכר הרהור תשובה שעשה הרשע בע"כ נוטל הצדיק. נמצא פי' הגמ' שזה שלא זכה נוטל חלקו וחלק חבירו. שהוא הצדיק שנעש' חבירו והתקשר עמו בתוכחה כנ"ל ועבר עליו איזה הרהור עבירה והוא משל הרשע נמצא ששייך לרשע. אבל זכה שהוא הצדיק נוטל חלקו וחלק חבירו שהרהר בתשובה כי זה חלק הצדיק וקדושתו וכלפי שמיא גליא: